

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Oppimisen tuen kehittäminen ammattillisessa koulutuksessa

Opetushallitus 27.8.2024

Anne Ekroth, opetusneuvos, OKM

Hallitusohjelma: Osaava Suomi

- Jokaisella on taustasta ja varallisuudesta riippumatta tasa-arvoiset mahdollisuudet kouluttautua ja tavoitella unelmiaan.
- Jokainen nuori pääsee koulutuksen kautta työelämään.
- Suomalaisten osaamistaso on käännetty takaisin kasvu-uralle, ja koulutustaso on noussut.
- Inhimillinen pääoma on lisääntynyt, osaamispääoma on kasvanut, lukutaito, työelämätaidot ja hyvinvointi ovat vahvistuneet.

Tavoitteita hallituskaudelle

- Sivistys luo edellytyksiä talouden kasvulle
- Koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaanto-ongelmaa
- Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee
- Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän.

HO: Opetus- ja kulttuuriministerin hallinnon alan yhteisiä tavoitteita

- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala muodostaa sivistyshallinnon, jolla luodaan edellytyksiä Suomen talouden kasvulle, kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille sivistyksen, luovuuden, innovaatioiden ja osaamisen kautta.
- Kaikki oppilaat ja opiskelijat eivät saa tarvitsemaansa tukea. Oppimisen tukea selkeytetään ja tuen ketju yhtenäistetään varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti. Oppimisen edellytyksiä luodaan ja hyvinvointia vahvistetaan myös kulttuurin ja liikunnan keinoin.
- Hallitus vahvistaa oppilaanohjausta kaikilla koulutusasteilla huomioiden erityisesti jatko-opinnot ja työllistymisen. Suomessa koulutusalat ovat vahvasti sukupuolen mukaan eriytyneet. Jako miesten ja naisten töihin jopa vahvistuu joillain aloilla. Koulutuksen sukupuolen mukaista eriytymistä puretaan kannustamalla yksilöllisiin koulutus- ja uravalintoihin.

HO: Ammatillinen koulutus

- Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on varmistaa jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen reformilla lisättiin työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja pyrittiin varmistamaan opintojen henkilökohtaistaminen, jotta opiskelijoiden tarpeet voitaisiin huomioida paremmin. Ammatillinen koulutus on keskeisessä roolissa myös TE2024-uudistuksessa erityisesti osaamisen päivittämisessä.
- Tällä hetkellä ammatillisen perustutkinnon suorittaneista useampi kuin joka kymmenes jää valmistumisensa jälkeen työttömäksi. Aikuisille suunnattu ammatillinen koulutus painottuu pitkäkestoiseen perustutkintokoulutukseen, mikä rajoittaa koulutukseen osallistuvien määrää.
- Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti. Tavoitteena on, että jokaisella toiselle asteelle tulevalla on opiskelun taidot, motivaatio ja kokemus oman alan löytämisestä. Varmistetaan, että jokainen opiskelija saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat.

HE valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän jaostoineen valmistelemaan hallitusohjelman mukaisia esityksiä ammatillista koulutuksen rahoituksen ja toiminnan ohjauksen uudistamiseksi sekä muita ammatillisen koulutuksen kehittämistä koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Työryhmä on asetettu ajalle 1.10.2023 – 31.12.2024.

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallitusohjelman mukaisesti esitykset

- ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi,
- koulutuksen järjestäjien toiminnanohjauksen uudistamiseksi
- tilauskoulutuksen mahdollisuuden avaamiseksi -> siirtyy myöhemmin valmisteltavaksi
- oppimisen tuen yhdenmukaistamiseksi lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa
- Hallitusohjelmassa korostuvat ammatillisen koulutuksen merkitys työelämän osaamistarpeisiin vastaamisessa ja koulutuksen jälkeinen työllistyminen.
- Koulutuksen järjestäjien kannustimia vahvistetaan siten, että opiskelijat suorittavat opintoja, valmistuvat, työllistyvät ja siirtyvät jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen.

Vaikuttavuus ja tuloksellisuutta

- Ammatillinen koulutus ei ole reformissa tehdyistä uudistuksista huolimatta saavuttanut sille asetettuja vaikuttavuustavoitteita.
- Talouden suhdanteista riippumatta työllistyminen ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen on ollut heikkoa.
- Hallitus edistää koulutussopimuksen sekä oppisopimuskoulutuksen käyttöä.
- Hallitusohjelman mukaisesti ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli TE-palvelujen uudistuksen toimeenpanossa.
- Vaikuttavuusrahoitus määräytyy tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtymisen, opiskelijapalautteen sekä koulutussopimus- ja oppisopimustyöpaikkojen antaman työelämäpalautteen perusteella.

Esitys oppimisen tuesta ja erityisestä tuesta

- Tuen muodoista pääpaino olisi matalan kynnyksen oppimisen tuessa, joka on siis tukiopetusta ja muuta opetusta ja ohjausta, mitä opiskelija tarvitsee. Oppimisen tukea olisi opiskelijan saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistää opiskelijoiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamista.. Oppimisen tuki olisi ennaltaehkäisevää ja varhain annettua oppimisen tukea, joka estää ongelmien vaikeutumisen, edistää opintojen sujuvuutta ja ehkäisee koulutuksen keskeyttämistä.
- Lisäksi vahvistettaisiin opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen. Erityinen tuki olisi erityisopettajan antamaa erityisopetusta sekä erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta. Erityinen tuki olisi suunnattu niille opiskelijoille, joilla todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi on tarve saada säännöllistä tai pitkäaikaista erityisopetusta eikä oppimisen tuki ole opiskelijalle riittävä tuen muoto.
 - > Hyvinvoiva opiskelija, jolla on edellytykset (työelämässä)oppimiseen, opiskeluun ja työllistymiseen
 - > Vaikutukset osaamiseen, osaamisen osoittamiseen näytöissä, valmistumiseen, työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä hyvinvointiin

Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuki

- Ammatillisen koulutuksen kehittämistyöryhmän esitys
- Hallituksen esitys lausuntokierrokselle touko-kesäkuussa 2024
- Hallituksen esityksen eduskuntakäsittely syksyllä 2024
- Oppimisen tukea koskeva lainsäädäntö voimaan 1.8.2026

- Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano

Tuki työssäoppimiseen ja työllistymiseen

- Voimassa olevassa laissa säädetään yhteistyöstä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.
- Uudistuksen myötä työllistymisen ja jatko-opiskelun painoarvon merkittävä vahvistaminen rahoituksessa loisi kannusteen suunnata koulutustarjontaa sellaisille aloille ja tutkintoihin, joista valmistuttua työllistytään tai siirrytään korkeakouluun jatko-opiskelijaksi.
- Oppimisen tuen vahvistamisen arvioidaan vaikuttavan myönteisesti opiskelijoiden opintojen sujumiseen, keskeyttämisten vähenemiseen sekä tutkintojen ja tutkinnon osien suorittamiseen. Vaikutukset näkyisivät opiskelijoiden työllistymisenä ja jatko-opintoihin siirtymisenä, joka puolestaan vaikuttaa myönteisesti koulutuksen järjestäjän rahoitukseen, laatuun ja toiminnan vaikuttavuuteen.
 - Koskee laajasti erilaisia opiskelijoita, joiden tuen ja ohjauksen tarpeet ovat erilaisia, myös täsmätyökykyisiä
- Ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä kunnille ja työllisyysalueille 1.1.2025. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta ja lisäävät ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta työllisyyden hoidossa.
- Työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä mitataan koulutuksen vaikuttavuutta.

Tuen muodot osana opiskelijan koko HOKS -prosessia

- **Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma;** yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista, kehittymistä ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot
- Koulutuksen järjestäjä laatii ja päivittää yhdessä opiskelijan kanssa. Suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen osallistuu koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja, opinto-ohjaaja tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja.
- Työnantaja tai muu työpaikan edustaja osallistuu laadintaan ja päivittämiseen, jos koulutus järjestetään oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena taikka osaaminen osoitetaan työpaikalla.
- Lisäksi koulutuksen järjestäjän kanssa yhteistyössä toimivat tahot osallistuvat laadintaan ja päivittämiseen siltä osin, kun suunnitelman mukainen osaamisen hankkiminen tai osoittaminen taikka ohjaus- ja tukitoimet perustuvat koulutuksen hankkimiseen taikka muuhun koulutuksen järjestäjän yhteistyöhön toisen ammatillisen koulutuksen järjestäjän, lukiokoulutuksen järjestäjän tai muiden toimijoiden kanssa.

Tuen muodot osana opiskelijan koko HOKS -prosessia

- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen, jos opiskelijalla ei ole osaamisen osoittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista. Lisäksi koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella opiskelijan tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet, seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä sekä tarvittaessa suunnitella oppimisen tuki, erityinen tuki ja osaamisen arvioinnin mukauttaminen sekä ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen.
- Ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain. Perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä.

Tuen muodot osana opiskelijan koko HOKS -prosessia

- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen osoittaminen.
- Ammattitaidon tai osaamisen osoittaminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain.
- Opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Tutkintokoulutuksen ja valmentavan koulutuksen aikana opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioivat ja siitä antavat palautetta opetuksesta vastaavat opettajat ja muut opiskelijan opetukseen, ohjaukseen ja tukeen osallistuvat koulutuksen järjestäjän edustajat, sekä työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana myös vastuullinen työpaikkaohjaaja.
- Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (*näyttö*). Näytössä opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon tai osaamisen.
- Osaamisen hankkimisen ja osittamisen kannalta on paljon merkitystä sillä, että oppimisen tukea on ollut saatavilla koulutuksen aikana riittävästi ja laadultaan sellaisena, että se tukee tavoitteiden saavuttamista.

**Kiitos
mielenkiinnostanne!**